ГОДИНА XLI. ЦЕТИЊЕ, у суботу, 20. октобра 1912. БРОЈ 47.

ЦИЈЕНА:
За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.
Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље непосредно Администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије г. Вељку Рамдановићу, к. ц агенту у Котор.
Дописи се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.
Огласи се шаљу Администрацији и наплаћују се: за сваку ријеч или број од пет цифара из петит слова по 4 паре за први пут, а за сваки даљи пут по 2 паре, из виших слова сразмјерно више. Најмањи оглас наплаћује се 1 перпер. — Осим напријеименоване цијене од ријечи, наплаћује се по закону о таксама још по 50 пара за свако поједино оглашавање.

Власник: Државна Штампарија — Излази суботом — Одговорни уредник: М. Павловић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашега Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашега Министарског Савјета, а на основу чл. 22. Закона о државном новцу Краљевине Црне Горе, ријешили смо и рјешавамо:

На државним и другим јавним благајнама и у саобраћају примаће се од дана овог указа:

Наполеон од по 20 фран. по Пер. 19·20
Лире Енглеске „ „ 24·12

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Ријека 16. октобра 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,
Д-р С. Дрљевић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Швајцарска влада изјавила је своју неутралност нашој Краљевској Влади у рату на Балкану.

— Бугарски генерал г. Паприков налази се на Ријеци, гдје је главни стан наше војске. Г. генерал остаће за све вријеме рата у нашем војном стану.

— Уважена г ђа супруга овдашњег њемачког посланика г. Екарта у више прилика показала је своје велико интересовање за наше рањенике, прилажући за њих разно рубље, које је са својим укућанима нарочито за ову прилику сама израђивала. Ово заузимање уважене госпође и њено милостиво старање за наше рањенике заслужује свако признање и нашу дубоку захвалност.

Извјештаји са бојишта

Муриђани, 13. октобра. — Бомбардовање главне позиције Тарабоша врши се од јуче ређе. Непријатељ доста слабо одговара. — Данас је непријатељ покушао да би повратио своју пређашњу позицију Широчку Гору, коју је наша војска прије 2 дана заузела, и осуо је јаку шрапнелску ватру, а потпомогнут је био са нешто пјешадије. Његово дејство остало је без успјеха

Беране, 14. октобра. — Данас је заузет Рожај. Бијели Турци предали су се, а низам побјегао.

Муриђани, 14. октобра. — Данас је шести дан бомбардовање Тарабоша. Дуел артиљериски био је данас жесток: отпочео је у 7. 30. сати а завршио се послије подне. Отпор непријатељски био је упоран, али је око подне јако ослабио. Рачуна се, да је био приморан нашом артиљериском ватром да олабави у дејству. И данас је непријатељ покушао да поврати позицију Широчку Гору, па је напао наше трупе на висовима Широчке Горе и пјешадијом и шрапнелском паљбом, али није ни мало успио, већ је сузбијен и повраћен. Наши губитци су незнатни. Примицање Тарабошу иде постепено и систематски, али посве успјешно. Стање наших трупа изврсно. С нестрпљењем очекује се главни напад и јуриш у пркос јаком отпору непријатељском, рђавом и кишовитом времену; војници ургирају на своје старјешине да напад и јуриш поспјеше.

Дознали смо од војних пребјеглица, да је првог дана нашег бомбардовања Тарабоша с непријатељске стране погинуо један пуковник, 2 официра и 70 војника.

Ријека, 15. октобра. — Јуче је цио дан наша артиљерија испред Скадра бомбардовала Скадар, свом жестином наваљујући на турску артиљерију, која се налази пред Скадром. Бомбардовање је и јутрос рано настављено.

Ругова, 14. октобра. — Деветог овог мјесеца Турци су напали са Планинице и Глоције на наше предстраже, које су се налазиле на Чакору, Ваганици и Кукаљском Вису у намјери да отму од нас те важне позиције, које су им раније одузете. Турске је војске било 10.000 и помагали су је Руговци и Ђаковци, које предводи Бајрам Цура и Риза Бег. Наша их је војска одмах дочекала, при чему се отворио велики бој, јер су Турци добро знали важност тих позиција. Бој је трајао до у вече, када су Турци били приморани да устукну, посувши љешевима Планиницу и Глоцију. Пушкарање је продужено и преко цијеле ноћи. Десетог овог мјесеца рано у јутру наређено је било наступање. Чим су наступиле колоне црногорске, Турци су отворили јаку топовску и митраљешку паљбу. На то је непријатељ нагнуо у бјегство, али се опет зауставио на Влајкову Брду, одакле је поново отпочела јака борба. Тај бој трајао је до 4 сата поподне, када је непријатељ потпуно сломљен напустио своје позиције, оставивши их посуте мноштвом мртвих и рањених. Тога дана освојена је и Горња Ругова, те је у турским и арбанаским рукама остала Доња Ругова и висови, преко којих се силази у Метохију. Тако је очишћена тога дана цијела доња коса и ланци, који дијеле Лимску долину од Ругове и Горње Ругове, гнијезда разбојника. Поред страховитог боја при заузимању Тиврана и Јејевице код Берана, наша је војска отела 12 турских топова, много муниције и профијанта. Једанајестог о. м. наша војска, спријечена веома непогодним временом, није гонила непријатеља и 12. овог мј. је очистила цијелу Ругову. Тако је тога дана сва по злу гласна Ругова пала под наше ноге. Јуче су Турци са висова у правцу Паклена, напали на нашу војску страшном топовском паљбом, у нади да нас смету у напредовању. Рано јутрос наређено је наступање, које се завршило освајањем скоро свих позиција, које су биле сметња путу за Пећ. Колона, коју је генерал Вукотић упутио с новим бригадиром Цемовићем преко Рожаја, успјела је 12. и 13. ов. мј. да покори сву рожајску нахију по лијевој обали Ибра и да јој се јуче преда варош Рожај. Данас води борбу с редовном турском војском и Арнаутима, који су Рожају ишли у помоћ. Исход још до овога часа непознат. Васојевићка бригада под командом Вешовића туче и приморава на покорност арнаутска села у правцу Гаша и Краснића. — Од командира Божовића стижу врло повољне вијести.

Андријевица, 14. октобра. — Јуче 13. тек. мј. око Старе Ругове водила се прилично јака борба, али већином како с наше тако и с турске стране топовска. Наша војска је села заузела и само имала 3 рањена војника. Синоћ је војска заноћила у селу Пепићима, а прошле ноћи главни дио војске преведен је од Ћафе Аиле, и јутрос са 2 батаљона и брдском артиљеријом управила је напад на висове у правцу Пакљена и Штедина. Висови су заузети сви до изнад извора Сушице. Наши су губитци данас: 1 војник погинуо и 2 рањени, од којих 1 опасно.

Андријевица, 15. октобра. — Сад је стигла колона Цемовића висовима од Штедине здраво и весело, пошто су им Рожајци свијем путем износили со и хљеб. Наше извиђнице и предстраже заузеле су висове Пакљена Данас се војска наша креће према Пећи, коју ће бомбардовати ако се не преда.

Андријевица, 15. октобра. (Логор на Штедину). — Ноћас је наша војска заузела Пакљен. Тиме су широм отворена врата за Пећ, која ако се не преда још данас мора осјетити храбру црногорску мишицу. Ми већ посматрамо широку Метохију а преко ње широки и мили хоризонат пружа нам Шар Планина са кубетом својим Љуљетеном.

Ријека, 15. октобра, (у $7^1/_2$ сати у вече). — Пљевље заузето.

Генерал Вукотић налази се са војском у непосредној близини Пећи.

Плав, 14. октобра. — Послије заузећа Гусиња и његове околине командант васојевићске бригаде и Плава, као и Крастенице, дознао је да се Арнаути купе у Валбону да нападну Гусиње. 12. овог мјесеца три батаљона наша пошла су пут Валбона и истог дана стигла су у $5^1/_2$ часова послије подне у село Черене у близини Валбона. 13. ов. мј. у $8^1/_2$ часова напало се на ту од природе створену тврђаву, која је својом неприступачношћу давала тврдо увјерење сигурности непријатељима да се ту сакупе и дадну отпор, рачунајући да ће бити неприступачни и нашој војсци, као што су били више пута и турској војсци за вријеме свих буна у Арбанији. Ту је осим Арнаута било и редовне војске, што су посвједочили послије боја нађени шатори и други ратни материјал. Уском долином ријеке Валбона, као јединим приступом Валбону наша храбра војска и поред јаког непријатељског отпора јуришом је продрла у село Валбона, које је огњу предала а непријатеља из тих природних неприступачних бедема растјерала. Разгнањем и паљевином Валбона учинио се приступ хајдучком гнијезду, којег до сада није могла походити ничија редовна војска. Пад Валбоне учинио је страх и изненађење свију околних мјеста у Арбанији. Са непријатељске стране пало је много мртвих а заробљено је пет. Са наше стране губитци су незнатни. 14. ов. мј. трупе су се вратиле у Плав и саставиле се са другом колоном.

Муриђани, 15. октобра. — Прошле ноћи било је бомбардовање Тарабоша настављено, а данас око 7·45 сати прије подне подвргнута је нашој артиљериској ватри и друга врло важна позиција непријатељева, Брдица, вис који служи као утврђење што чини везу између Скадра и пролаза за Љеш. Брдица се бранила од наше артиљерије потпуно безуспјешно. Хитци њихових топова нијесу никако добацивали. Особито је шрапнелска ватра слаба била. На изазивање наших батерија, непријатељска артиљерија с коса Тарабоша цијело прије подне није одговарала. Тек око 2 сата послије подне непријатељ је отворио артиљериску паљбу противу наше пјешадије на Широчкој Гори, али је брзо био приморан да је прекине.

Око 4 сата послије подне батерије с Тарабоша покушале су обасути ватром један наш пјешадијски логор, али га је наша артиљерија одмах напала и преријела непријатељску паљбу на себе, те се развио артиљериски дуел и трајао до мрака. Данас је непријатељ гађао посве лоше да смо изашли без икаквих губитака.

Командант овога одреда добио је пријатну новост, да је већ из Америке кренуло преко 3000 Црногораца, који су се упутили у Црну Гору на бојно поље. Сем тога стижу Црногорци из свих крајева. Добијамо и официре, који у иностранству остављају сталну службу, само да се ставе овамо на расположење својој домовини. Вијести, о побједама савезничких војска, изазивају најбоље одушевљење. Расположење војске у сваком погледу одлично је.

Муриђани, 16. октобра. — Канонада траје. Данас је била артиљериска паљба веома жива. Турци су били принуђени подијелити ватру на неколико наших батерија, и у опште им је била слабија него прошлих дана. По поузданим извјештајима 2 непријатељска топа избачени су из строја, јер су онеспособљени за борбу, уз уништење њихове послуге. Изгледа, да су и батерије на Тарабошу имале осјетних губитака, јер је њихова акција послије подне била по све олабавила, особито оног дијела, који је дјеј ствовао противу наше пјешадије на врховима Широчке Горе. Наши губитци: 1 погинуо.

Муриђани, 16. октобра. — Јутрос у зору трупе нашег десног крила заузеше веома важну позицију изнад виса Облика. Та позиција има велику важност за наше операције, јер доминира свим позицијама испод Тарабоша. — Наши топови продужавају бомбардовање Тарабоша и Брдице с бржим темпом.

Ријека, 17. октобра. — Јуче пред вече наша војска заузела је послије дуже борбе позиције на Борди-

ћану, источно иза Скадра. Кад су наше трупе посјеле положаје, појавише се башибозуци са бијелом заставом, говорили су српски и јављали су нашима да се предају. Наше их трупе пустише да се приближе. У мјесто да предаду оружје, Турци опалише плотуне из пушака. Тиме је проузрокована међу нашим трупама погибија. Највише су пострадали батаљони граховски, рудински и бањански, који бјеху у првим редовима. Турци, који учинише овакву превару, злоупотребивши бијелу заставу, бјеху одмах од наше војске десетковани. Наше трупе задржаше освојене положаје. Број мртвих и рањених још није тачно познат. Огорчење неописано.

Ријека, 17. октобра. — Данас по подне и вечерас, овамо на парабродима и колима довезени су рањеници испод Скадра. Господар са узвишеним кћерима и штабом дочекао их на парабродској станици. Дирљиви призори. Рањенике окружиле Велика Књагиња Милица, Књагиња Ана Батемберг и Књагињица Ксенија.

Огорчење због подмуклог турског поступка опште. Рањеници су смјештени у дворској перјаничкој кући и по приватним становима. Господарев двор раздијелио им вечеру и послао им разне понуде. Ријечко грађанство показује ријетко пожртвовање.

Мурићани, 17. октобра. — Артиљериска се борба продужава с већим и мањим прекидима. Непријатељска ватра слаби. Наше одјељење војске, које оперира преко Бојане добило је наредбу, да једним својим дијелом крене на ушће Бојане на мјесто Пулај и оданде одагна непријатеља, који је имао више од табора војске, измијешаних низама и башибозука. Напад овога дијела био је успјешан, јер је приморао непријатеља на одступање, те се он повукао у правцу Сан Ђовани ди Медуа. При томе је овај оставио један топ, који је неповријеђен пао у наше руке. Турци су имали знатне губитке; оставили су на бојном пољу доста мртвих и рањених. Наши су губитци незнатни.

Беране, 17. октобра. — Турци намјеравају да поруше Патријаршију. Поводом тога брзо од наше стране послата јој је хитра помоћ. — Џавид паша рањен је у чувеном руговском бој у. — Пећи са селима понуђена је предаја.

Пљевље, 18. октобра. — У понедјељак, 15. ов. мј., око 8 сати уђе храбра црногорска војска у Плевља под командом мајора Машана Божовића. Такође истог дана око 12 сати из Пријепоља преко Јабуке уђе у Плевља и српска војска, коју храбри Црногорци братски дочекаше. Турци су се повукли Метаљци, на аустриску границу.

Плав, 18. октобра. — Послије тродевне ужасне борбе јуче наша побједоносна војска уђе у Пећ.

Моменат дирљив. Војсци и народу теку сузе. Мутесариф пећски дошао бригадиру Вукотићу на подворење и примљен је љубазно. У вароши примјеран ред и одушевљење.

Плав, 18. октобра. — У један сат и по у патријаршиској цркви одржано је благодарење.

Мурићани, 18. октобра. — (12 сати ноћи.) Продужава се канонада Тарабоша и Брдице све већом жестином с наше стране. Непријатељ дуго није одговарао, а око 11 сати започео је шрапнелску и гранатну ватру против наших положаја. Опет је непријатељ атакирао Широчку Гору, да би повратио изгубљене позиције, али је све било безуспјешно. Вечерас је дошао у штаб генерала М. Мартиновића вођа и барјактар шкрељски Ват Мараш, до сада једини пријатељ Турске, који се држао непријатељски према Црној Гори, предао се потпуно и изјавио своју оданост према Краљу Господару и његовој војсци. Овај преокрет настао је послије турског пораза на Пулају и одјељење наше војске, које оперира преко Бојане, појачано је и прекинуло је комуникацију између Скадра и Сан Ђовани Ди Медуа.

Ријека, 19. октобра. — Јуче цио дан трајало је бомбардовање Тарабоша и Скадра. Приликом бомбардовања Скадра у варош је пао већи број граната. Настала је паника. Народ је бјежао католичкој цркви. Овамо је дошао нови транспорт рањеника.

Плав, 19. октобра. — Васојевићска бригада, послије дуже борбе, заузела је Манастир Високе Дечане. Том приликом непријатељ је имао 60 мртвих и 80 рањених. Наши губитци су били 13 рањених, од којих су двојица умрли у болници у Плаву. — Бригадир Јанко Вукотић налази се у Плаву

Турска и балканске државе

— Бечки Кор.-Биро —

Биоград, 15. октобра. — Према приватним вијестима Срби су заузели Велес и Штип.

Атина, 16. октобра. — 300 јегејских добровољаца стигли су у Атину.

Цариград, 16. октобра. — Потврђује се да је син Абдула Хамида, принц Абдул Халил, стигао синоћ рањен у битци код Киркилиса. Званични извјештаји говоре, да је турска војска отпочела кретање напријед. Главнокомандајући, министар војни Назим, телеграфира да је бугарска војска из источне Румелије ушљед битке 22. овога мјесеца сјеверно од Киркилиса, знатно ослабила, те није успјела још да се уреди и отпочне даље кретање. Царска војска од тога дана ради дневно и ноћно да појача своје силе, те се очекује скоро велика битка. Говори се, да ће турски престолонашљедник, који је маршал војске, отићи на бојиште.

Софија, 16. октобра. — Главна команда бугарске војске, дознавши да Једрене нијесу довољно снабдјевене храном, а да би се с друге стране избјегли тешки губитци при јуришању, изгледа да је привремено напустила намјеру да се Једрене заузме на јуриш, одлучивши да се поступно опсиједа тврђава и примора глађу на предају.

Биоград, 16. октобра. — Према приватним извјештајима, Тетово се је предало. Српска војска налази се пред Велесом, а турске трупе сакупљају се код Демир Капије. Према вијестима које нијесу потврђене, Турци се сакупљају такође у Серез. Арнаути из Дренице предали су се. Очекује се заузеће Призрена. Главни стан биће премјештен сјутра из Врање у Скопље. Говори се, да је код Велеса заробљено 7000 Турака.

Сисак, 18. октобра. — Градско заступништво на предлог Васа Муачевића, одредило је 3000 круна за Црвени Крст Србији, Бугарској и Црној Гори. Муачевић је сам дао у ту сврху 2000 круна. Образован је и одбор за прикупљање помоћи.

Софија, 18. октобра. — „Бугарска Агенција“ објављује да је бугарска војска иза дводневне битке однијела потпуну побједу над главним турским силама, које су се повукле у нереду пут Лиле Бургаса.

Атина, 18. октобра. — Турци су запалили варош Мецово у Епиру. Вијест о томе произвела је велико огорчење. Варош је била сједиште најбогатијих Грка. — 500 Грка, који су служили у турској војсци и дезертирали, стигли су у Атину, те ће бити додијељени као резервисти у грчкој војсци. Исти су пролазили улицама носећи заставе савезних балканских држава, те су били акламирани од народа.

Цариград, 18. октобра. — Абдул Хамид стићи ће данас овамо на њемачком стационеру „Лорелеј“, те ће бити смјештен у малом дворцу код Черагана, а доцније ће бити преведен у Ангору. — Турска војска, која се бије на страну Визе, добила је велика појачања; друга дивизија редифа из Трапезунда већ је искрцана код Мидије, и дивизије азијатских редифа из Малатије и Бајбурта искрцане су такође, те ће стићи преко планине у Визи, гдје се сад налазе знатне силе. Друге азијатске трупе укрцане су синоћ у Цариград, по прилици за исто опредијељење.

Атина, 18. октобра. — Грчке трупе марширају пут Солуна. Контрадмирал принц Ђорђе именован је за првог ађутанта краљева. Командант јегејске ескадре телеграфира, да су окупирани отоци Тасос и Имброс и да су на њима извјешене народне заставе. Крстарица „Канарис“ послана је са торпедњачама да окупира острвце Страти. Дестројери „Лион“ и „Пантер“ стигли су у Лемнос.

Атина, 19. октобра. — Званично се објављује да су Грци окупирали Гревену без отпора.

Скопље, 18. октобра. — Краљ се повратио јутрос у врањску бању, а у исто вријеме генерални стан кренуо је из Врање за Скопље.

Цариград, 19. октобра. — Број мухамеданских породица, које овамо пребјегавају из села на бојишту, сваки дан знатно се повећава. До сад их је прешло десет хиљаца у биједнoм стању, те су смјештене у кућама, којима се располаже и у џамијама у Стамболу. Влада и приватна добротворна друштва организују помоћ. Супруга аустро-угарског посланика Палавићини-а, дала им је раздијелити храну и одјећу.

Лондон, 18. октобра. — „Рајтер“ доноси да велесиле настављају међусобне разговоре за расвијетљење мисли и дужности њихових влада, у погледу интервенције на Балкану, те се истиче да политика велесила односно опште акције остаје непромијењена, ма да су војничке операције међутим измијениле коначно ситуацију о интервенцији, која је немогућа прије одлучне битке. Опажа се нарочито држање у дипломатским круговима лондонским. Посланици држе састанке и често посјећују министарство иностраних дјела.

Лондон, 18. октобра. — Черчил је изразио наду, да ће послије свршетка рата све нације бити једнодушне у томе да промјена ствари, која је настала садашњим ратом, не треба да буде узрок и још једном новом рату. Све владе трудиће се искрено да нађу начин којим ће се дати право ратујућим странкама.

Беч, 19. октобра. — Аустро-угарска крстарица „Марија Терезија“ примила је наредбу да пође у Солун ради заштите генералног консулата и поданика аустро-угарских.

Тулон, 19. октобра. — Крстарице „Леон Гамбета“, „Жил Фери“ и „Виктор Хуго“ кренуле су за Сиру.

Биоград, 19. октобра. — Српске трупе напредују од Велеса пут Прилипа, те су јуче заузеле Тетово, које је било важна турска позиција.

Атина, 19. октобра. — „Агенција“ објављује да је епирска војска окупирала село Аноги код Петпигадије без отпора. Село је било већ у пламену. Генерал Сапунџакис заузео је такође више стратегијских позиција.

Биоград, 19. октобра. — Према званичној вијести из Гиљана велики број српскијех трупа у маршу су на Косово поље за југ.

— Биоградски Пресбиро —

Биоград, 13. октобра. — Начелник врањски јавља преко телефона, да су се данас послије подне предале вароши Вучитрн и Гилане и да је српска војска ушла у њих без икаква отпора.

Биоград, 13. октобра. — Из Приштине јављају: Српска војска заузела је Вучитрн, Гилане и Феризовић; српски губитци незнатни. Из Врање јављају: Око Куманова је било 35.000 војника, а на Горичеву на пошљедњој позицији било је доста добровољаца. Кретање трупа, а особито артиљерије, било је јако отешчано страховитом, дугом кишом. Послије силног атака, наши натјерају на предају 500 Арнаута и Турака. Арнаути дигоше у вис бајонете са бијелим капама на њима, машући у знак предаје. Наши обуставише паљбу и прију Арнаутима на 15 корака, нашто ови оспу плотун. Наши одговорише и јурнуше бајонетом. Арнаути су сви поубијани, но и наши су претрпјели губитке. Добровољци су одбили турску коњицу, која се повукла са великим губитцима. Послије борбе која је трајала цио дан 10. ов. мј. и ноћу између 10. и 11. до три сата послије подне, Турци су у нереду напустили положаје, но маса Турака и Арнаута приредила је Србима нову засједу у самој вароши, сакривши се по таванима и подрумима. Послије побједе Срби су наставили гоњење; данас су их стигли и међу Турцима настала је таква паника, да су почели бацати оружје, бјежећи ка Скопљу и Веселу. Срби су, између осталог, заплијенили 30 топова и много муниције и сваковрсног материјала. Из Скопља се селе сва надлештва.

Из Врање јављају: у Приштини је заплијењено много сваковрсног материјала, пушака, артиљеријске и пушчане муниције, доста шатора, пексимита, брашна и т. д. Свака арнаутска кућа и џамија прави је арсенал. Приступљено је одмах разоружавању Арнаута. — 9-ог ов. мј. постављена је почасна стража на гробу Цара Лазара и султана Мурата. Јучер је извршен у цркви помен Цару Лазару и косовским јунацима. У Куманову је заплијењено 18 топова и 10 митраљеза. Борило се 2000 добровољаца. Наши губитци знатни, турски огромни. Заузет је Вучитрн, а добровољци су били опколили Гиљане, цијела посада готова је на предају, али је причекала редовну војску.

Биоград, 14. октобра. — Јављају из Врања да су српске трупе заузеле без отпора Митровицу у суботу, а у петак заузеле су Феризовић. Изгубиле су 25 мртвих, 6 рањених. Губитци Арнаута износе 1000. Заплијењено је 15 брзометних топова и 4000 пушака. Послије овога заузели су наши Качаник, продужив за Скопље. Послије пораза на Куманову и улаза у Скопље, заплијенили су наши топова 17 хаубица, огроман број осталог материјала и цио трен за гвоздене мостове. Турци су бјежући убијали један другога. Дјелови наше војске избили су на Овче Поље, имали сукоба и потукли непријатеља. Затим заузели Клисели Светог Николе на пола пута Штипу. — Официрска патрола извјештава да у Тетову нема Турака, а бјегунци се предају. Турци одступили к Битољу. Арнаутска села предају се; предаје се и 100 села Дренице. У свим крајевима освојеним силне свечаности; у Гиљанима поздравили војску и Турци са Мустафа-пашом. — У Биограду у су-

боту и недјељу велике славе. У Врањи огромно одушевљење. Страни новинари држали заносне говоре војсци. Од Кочана до Штипа побјегли Турци, оставив путем плијен.

Биоград, 15. октобра. — Судбина Скопља била је одлучена поразом турске војске код Куманова, а све што долази више детаља о тој битци, све више јасније бива да је била велика побједа и велика катастрофа турске армије. Турци очевидно нијесу били довољно обавијештени о јакости и спреми Срба. Турци су имали 3 јаке дивизије и 10 000 Арнаута очекујући Србе на кумановским позицијама, хтијући овдје сузбити најмоћнију прву српску војску, па касније редом остале. Зато су Турци против двију других српских војска бацили врло јаке чете, у намјери да их задрже док буде разбијена прва армија, али успјеси друге и треће армије, а највише јаки отпори прве армије код Куманова, изненадише Турке. Послије првога напада турског у сриједу, покушали су Турци јак ноћни напад — за који је погрешно било са неких страна јављено, да су га Срби покушали — али су Срби не само сузбили тај напад, него и пошли у противу напад разорив план Турака, утјерав страх надмоћношћу и спремом српске војске. Сјутрадан Турци су се повукли у своје позиције. Кад су Срби почели отимати јуришем позиције, Турци су почели спремати одступање, али српска артиљерија збунила их је, претворив одступање у бјегство, које је било све катастрофалније, што су их Срби гонили жешће. Узмицање Турака постаје тако безобзирно да су оставили и Скопље, остављајући големи плијен. Турци, бјежећи испред коњице, режу амове, узимајући само коње и остављају топове; Турци бјеже у 2 правца и то у правцу Велеса и Тетова тако, да ће бити веома тешко или немогуће Турцима сабрати већу војску. Тако је сасвијем разбијен турски план, а на бојном пољу је нађено до 6000 турских љешини. Заплијењено је до 80 топова. У Куманову и Скопљу нађено је до 80 вагона муниције; како се чује и оне муниције и топове, које су Турци задржали Србима прије рата.

Турци су бјежећи нагло напустили Скопље, у које се није ни свртао гро српске војске, који је пошао за Турцима. Становништво и страни консули су умолили Престолонашљедника да уђе у варош и одржи ред. Престолонашљедник је ушао, дочекан консулима, које је предводио аустро-угарски. Престолонашљедник и сва војска ушли су у шест сати. Из Скопља званично јављају да Турци, бјежећи, оставише толико оружја, топова, да се још није могао устновити тачан број. Држи се, да оставише читаву артиљерију.

Вијест о улазу у Скопље побудила је у цијелој Србији колосално одушевљење. Са свих страна долазе вијести о свечаностима, манифестацијама, и по црквама одржаним благодарењима. У Врањи су одржане велике свечаности у присуству краљеву. У Биограду су синоћ на први глас почеле новине издавати ванредна издања, а куће китити заставама. Саставиле се гомиле обилазећи улице заставама, пјевајући све народне химне савезних држава. Затим су манифестовали пред двором, министарством, посланством бугарским и грчким, гдје су држани говори. Бугарски посланик отпоздравио је са сузама радости пјесме.

Прије поноћи дочекани су на станици чешки љекари, а послије поноћи руска московска, иверска, и александријска санитарна одјељења. Лазарети су са 400 особа. Кад је на вече дошао нови транспорт рањеника, дочекан силним свијетом па кад им је јављен пад Скопља, дизали су се и придруживали клицању; у болницама права свечаност и радосни поклици. Данас читав дан велика манифестација. У саборној цркви јутрос молепствије за побједу, које је служио Митрополит. Присутни су били: принц Павле, министри, посланици, особље балканских посланстава, руски љекари и болничари. Црква пуна народа. Касније су били митинзи пред Кнез Михајловим споменником, гдје су држани говори. Више хиљада, предвођени предсједником општине и другим угледним људима, добровољцима, народним удружењима, пролазили су улицама и манифестирали опет пред посланствима.

Пред вечер хиљаде народа дочекале су нове рањенике, којих је већ у Биограду око 2000. Рањеници су дочекани клицањем, овјенчавани цвијећем, обдарени јелима, пићем и новцем. Гимназија и Војна Академија претворене су у болнице. Најотмјеније даме најпожртвованије његују рањенике.

Биоград, 16. октобра. — Српска војска заузела је Велес. Коњица гони Турке, који бјегају к Битољу и Солуну. Из Приштине јављају да је цио Лаб и Косово у потпуном миру. Побједничка српска војска не оставља за собом нигдје пустошење ни пљачкања. Мир и ред повраћа се неочекивано брзо. Арнаутски збјегови салазе с планина и предају се. Стичу се са свих страна у Приштину хиљадама кола са бијелим барјаком у знак предаје; натоварена су покућанством и ситном женском чељади. Пред сваким колима нешто ситне стоке. Силазећи с планина јављају се првој стражи, предају пушке, муницију и даље се спроводе путем који је запосједнут војском, већином трећим позивом. Становништво турско-арнаутско поражено брзином којим се освајање врши, те се сасвим приклонуло новој судбини. По варошима свуда оружје у грдним количинама, а нарочито мартинке брзометке. Сви мусломани око десне руке носе српску тробојку. Сва варош окићена српским заставама. И на турским домовима српски барјаци поред бијелих за предају. Отворени су сви дућани српски и муслимански. Сав живот понова ушао у редован ток. Данас први пут чуле се хоџе са мунарета и становништво муслиманско манифестује потпуно лојалност према новом стању и шта више сами муслимани вјерују у опште напредовање под новим културним и државним поретком.

Биоград, 16. октобра. — Званично се јавља да су српске трупе заузеле Киприли.

Биоград, 17. октобра. — Јављају из Приштине, да се живо ради на увођењу административне управе освојених територија те је образован приштински округ за срезовима: приштински, вучитрнски, митровицки, гиљански феризовићки и лабски. Основане општине раде а тако и општински судови. Све наредбе у духу прокламације команданта треће армије, која завршава ријечима: ми носимо у једној руци правду, истину и добро, у другој барут и олова; ко нам изиђе у сусрет као брат, загрлићемо га братски. Земан дошао да се распадне турска царевина и да ми и ви у миру и љубави живимо под владом узвишеног господара краља Петра. Позвани су Арнаути да се врате домовима до извјесног рока, послије кога биће сматрани непријатељима. Наређено је олакшати им повраћај и насељење, те им се обезбјеђује остављена стока и храна одбјеглих Арнаута. У општинске управе улазе сразмјерно и муслимани. Све наредбе одређују једнакост пред законима.

Према званичном извјешћу из Врање код Феризовића и Кочаника пало је 1000 Арнаута и Турака и 15 топова. Турско одјељење које је умакло к Тетову гоњено коњаницом предало се. Накнадно заробљено је још 123 топа. Становништво се дигло на устанак, па је разграбило оружје и придружује се српској војсци. Арнаути изгубили вјеру у одупирање и турско водство, те се редом предају. Турска војска посве разбијена куша да се окупи око Велеса.

Биоград, 17. октобра. — Према сигурним извјештајима из Скопља, тамо је послије турског пораза на Куманову међу турским командантима настала свађа око плана за даљу акцију; ресултат њен био је то што је Зеки-паша просто наредио распуштење свих трупа. Отпор код Велеса предузеше неколико официра на своју одговорност; стога не би никакав успјех. — У Скопљу Џавид-пашу, команданта битољског корпуса, који је највише наваљивао, да се отпор продужи, убио је један турски официр. — У Скопљу ред потпун, живот узео свој ток; одушевљење код официра и војника.

Биоград, 17. октобра. — Према званичним извјештајима из Врање, онај дио турске војске, који се послије Куманова и Скопља концентрисао код Велеса, покушао је јуче у јутро одупријети се побједничкој српској војсци при наступању у Велес. Борба је била јака и крвава, јер Турци успјеше заузети раније врло добре положаје. Српска војска успјела их је са тих положаја не само сузбити и заузети варош, већ је пошљедње трупе мађедонске војске потпуно разбила. Турска војска се повлачи у нереду у два правца, према Прилипу и Гостивару. Несумњиво, да Турци неће моћи учинити новог јачег отпора даљем продирању српских трупа. Сада је наиме послије добијених информација сасвијем сигурно утврђено да је турска имала код Куманова прикупљену сву своју мађедонску војску, коју су састављали: цио седми корпус са 3 дивизије, затим 13 и 14 дивизија битољског солунског корпуса, 16 и 17 дивизија битољског корпуса. Сва три стрјељачка корпусна пука, као и све корпусне артиљерије. Према томе је код Куманова било 80,000 војника. Кад се зна да је ова војска држала врло добро позиције, а српска је имала свладати велике тешкоће, онда број српских жртава није велик. Установљено је да је код Куманова пало Срба 400 мртвих, 2000 рањених, осамдесет од сто лако. Побједа код Куманова дефинитивна је, јер Турци показаше да се не могу више концентрирати, нити дати већи отпор; немају ни артиљерије, јер је мал не цијела у српским рукама.

Вјероватно, да ће турска војска бјежећи дати отпора код Велеса. Нема још детаља, али зна се само да су били Турци доста јаком навалом брзо савладани. Наша коњица, која је већ код Куманова и Скопља показала велику активност, одликовала се и код Велеса. Непријатеља је раздвојила у два правца тако, да је сједињење мало вјероватно. У бјегству од Куманова Турци нијесу имали времена кварити жељезницу; било је покварено само нешто пруге пред Кумановом, што је брзо оправљено тако, да је сада пруга од Велеса посве добра и цијела у српским рукама, те врши већ редован саобраћај. Српска војска је изврсно снабдјевена свим потребама у свим својим дијеловима. У ослобођеним крајевима успоставиће се у најкраће вријеме редован трговачки саобраћај, јер сви крајеви редом добијају организацију српску. Цио Лаб и Косово у потпуном су миру, ред се необично брзо враћа. Арнаути се враћају кућама, носећи бијеле заставе, и предају оружје. На колима доводе породице и дотјеривају стоку. Освојени крајеви посједнути су свуда војском, већином трећега позива, који се шаље из Србије непрестано да стражи нове области. Арнаути и Турци, поражени брзином освајања и организацијом, сасвим се приклањају судбини и предају велику количину оружја, највећим дијелом пушке мартинке и брзометне. Муслимани носе око десне руке српске тробојнице. Отворени су опет сви дућани хришћански и турски. Јуче су се опет почеле чути хоџе са минарета Многи муслимани изјављују вјеру у осигурани напредак.

Биоград, 18. октобра. — Неколико српских официра, који су из Кратова и Криве Паланке дошли послом у Софију јутрос, саопштили су српском посланику неописана звјерства турска над тамошњим хришћанским становништвом.

Испричали су с највећим узбуђењем и сузама у очима страховите појединости и језовите сцене.

Гдје год Турци пролазе, наша војска наилази посијане љешеве људи, жена, дјеце, варварски унакажене: с ископаним очима, одсјеченим носовима, устима, удовима; дјевојкама силованим и живим дојке одсјечене.

Многи мушки љешеви нађени привезани уз дрво, живи сагорени ватром испод ногу; један нађен на ражњу испечен.

— Петроградски „Вјесник“ —

Биоград, 13. октобра. — Бој код Куманова трајао је 24 сата; Срби побиједили; Турци изгубили 5000 људи и 12 топова.

Софија, 13. октобра. — Узет Киркилис. Бугари заробили мноштво трофеја, више топова крупових, велику количину животних намирница и муниције. Турци су се повукли у нереду на Бунархисар.

Петроград, 14. октобра. — Врања, Вучитрн, Феризовићи и Скопље су заузети. Гилане се предадоше српским добровољцима. У Куманову узети су 10 митраљеза, 18 топова и 18 кашета фишека. У Лондону су велесиле измијениле назоре у погледу битака одлучних по блиску будућност; све су споразумне у том, али ће настојати спријечити компликације у Европи, изазване балканским ратом.

Софија, 14. октобра. — Бој је био код Јароша. Губитци турски 300 мртвих, 500 рањених, 3 брзометна топа, 12 хаубица. — Из Кицама јављају да су Бугари узели 1,000.000 фишека, 40 кутија зрна за хаубице 18.000 к. г. брашна, 60.000 к. г. жита и 30.000 к. г. зоби.

Атина. 14. октобра. — Турке слиједили Срби, а Грци им пресјекли пут.

Петроград, 15. октобра. — Црвени Крст руски одредио је милион рубаља из војничких фондова за организацију санитарних помоћи на Балкану.

Биоград, 15. октобра. — Трупе турске повукле су се у нереду пут Велеса.

Рим, 15. октобра. — Побједе Словена налазе одушевљеног одзива у друштву и штампи италијанској, која пише да политика Италије треба да слиједи новој лозинки за балканске народе.

Цариград, 15. октобра. — Овамо су стигли из Једрена и Киркилиса двије хиљаде и пет стотина женскиња, стараца и дјеце. Аустрија је одобрила именовање Хилми паше за посланика у Бечу.

Филипопољ, 15. октобра. — У Киркилису је заробљено 39.000 Ту-

рака, међу којима принц Абдул Халил и Махмут Муктар паша. Осим тога узето је много топова, пушака, муниције и др. Губитци бугарски су знатни.

Атина, 16. октобра. — Краљ је стигао у Серфиђе и кренуо за Кожане. Епирска војска заузела је кланце Косадес, Петпигадија и Лурос.

Стара Загора, 16. октобра. — Бугари су опколили Једрене.

Софија, 16. октобра. — Бугари су узели у Киркилису 7 батерија брзометних топова, 18 обичних топова и 12 опсадних, т. ј. укупно 58, као и велику количину провијанта. Пут између Кочана и Штипа натрпан је стварима, које су Турци оставили. Велике кише покварилe су путове, те је отежано кретање.

Биоград, 16. октобра. — Јуче је једно одјељење треће армије заузело Митровицу.

Москва, 16. октобра. — Општина је упутила свакој од четири балканске државе по једну болницу. Добровољци са Кавказа кренули су за Балкан.

Софија, 19. октобр . — Бугари су иза жестоке битке заузели Лиле Бургас. Назим паша се хитно повлачи к Чорлу. Има много мртвих и рањених.

Лондон, 19. октобра. — Према „Ратеру“ дипломатски кругови немају никаквог разлога да држе, да ће Аустро-угарска учинити посебне кораке на Балкану. Черчил је изјавио да би било наивно мислити да би се вјековни антагонизам турско-словенски могао одлучити приликом конвенција и дипломатских преговора.

Атина, 19. октобра. — Грци су заузели Гревену.

Софија, 19. октобра. — Владин лист „Мир“ пише: ако дипломатија искрено жели успостављање трајног мира на Балкану, мора заборавити лозинку „status quo“. У питању не може бити никакав status quo послије огромних жртава балканских држава. Нико у Европи нема право да изговори ту ријеч послије завршених побједа.

Софија, 19. октобра. (Званично). — Бугарске трупе заузеле су Домотику. Саобраћај између Једрене и Цариграда прекинут.

Најновије вијести

— Петроградски „Вјесник“ —

Спала, 20. октобра. — Стање Царевићево сваки дан побољшава.

Лондон, 20. октобра. — У парламенту је Грај изјавио да велесиле шљедују и даље путем споразума, који је већ одабран од почетка балканске кризе.

„Рајтер“ дознаје из Цариграда, да су онамо стигле узнемирујуће вијести са бојишта. Министарски савјет је непрестано у сједници, те преовлађује мишљење о питању мира.

Атина, 20. октобра. — Грчка војска маршира на Солун. Проносе се вијести о заузећу Саровића. Бомбардиваше Превезе отпочело је. Вице-адмирал Контуриотис командант ескадре у Архипелагу, телеграфира да су заузета острва Тасос и Имброс. Једна грчка торпедњача ушла је у солунску луку и успјела је да управи један торпед на турску оклопњачу „Фети буле“, која је почела тонути, те се торпедњача повукла без штете у луку Катерини. Грци су окупирали такође острво Самократи.

Берлин, 20. октобра — „Фосише Цајтунгу“ јављају из Солуна да се у случају нереда у Цариграду енглеска флота из Архипелага мора појавити пред пријестоницом, да заштити хришћанско становништво.

Беч, 20. октобра. — Листови постепено и једнодушно пишу да европска Турска престаје постојати. Нико се не може одупријети захтјевима балканских држава да присвоје заузето земљиште.

Цариград, 20. октобра. — Екуменски Синод иде за тијем да се донесе одлука у питању укидања шизме над бугарском црквом. Овамо су стигли 2392 војника и 29 официра рањених. Листови изјављују да никад Ислам није издржао тако озбиљну кризу као данас. Према пошљедњим вијестима, лијево турско крило повукло се пут Чаталџе. Десно крило повукло се и оно у истом правцу. Центрум се такође постепено повлачи. Одлучна битка очекује се у Чаталџи, која је добро утврђена. Турске власти врше многа хапшења хришћана из пријестонице и провинције. Овдје је стигао њемачки стационер „Лорелај“ са Абдул Хамидом, који је стављен на расположење порти.

Софија, 20. октобра. — Главна битка отпочела је против турске војске од 150.000 у правцу Бунар Хисара и Лиле Бургаса. Бугари слиједе Турке, који се повлаче у нереду пут Сараја и Чорлу. Бугари су заробили много топова, застава и муниције. Турци су запалили села, уништивши хришћанско становништво.

— Бугарска Агенција —

Софија, 16. октобра. — Један кор мађедонских добровољаца састављен од 4000 људи иза кратке војничке обуке кренуо је синоћ на бојиште, а други ће слиједити. Један жељезнички воз са 14 вагона пуних брашна, који је долазио из Цариграда, заробљен је од Бугара у близини Бабеске. Бугарске трупе марширају пут Лиле—Бургаса Турци су испразнили вароши Штип и Киприли и повукли се у нереду.

Кланац Кресна у ували Струме заузет је од бугарских трупа. Заузет је такође и Бунархисар, југоисточно од Киркилиса, одакле се повукао турски гарнизон. Бугарска коњица заробила је на станици Бабески један воз од 10 вагона, који је био одмах упућен у Киркилис. Турска оклопњача „Барбароса Хајредин“ појавила се јуче пред Варном, али није ништа предузимала. Пред Бугарском не налази се ниједна турска лађа. Ратни дописници кренули су за Мустафа-пашу.

Софија, 18. октобра. — Ушљед главне тродневне битке са најзнатнијим турским силама, које су износиле на 150.000 људи на линији Бунархисара и Лиле Бургас, Бугари су потукли непријатеља, приморавши га, да се повуче са утврђених позиција, пошто је жестоко био потиснут. Бугарска војска енергично слиједи непријатеља, који се повлачи у нереду и паници пут Сараја и Чурле. Велики број топова, застава, муниције и трофеја налази се у рукама Бугара, као и велики број заробљеника. Губитци бугарски релативно су незнатни. Села Ајвали код Лиле Бургаса и Мараш југоисточно од Једрене, налазе се у пламену. Сво хришћанско становништво поубијано је од Турака. Сва села у околини Мелника Турци су запалили.

У Лиле Бургасу Бугари су заробили 2 нова воза пуна хране и муниције. Турци су стријељали у Цариграду 200 хришћанских војника, који су припадали војсци потученој код Киркилиса.

Русија и Румуњска

Савремено гласу о мобилизацији балканских држава Петрогр. Телегр. Агенција „Вјесник“ објавила је, да је Цар Никола наименовао румуњског Краља Карола Фелдмаршалом руске војске, коју вијест нијесу коментирали чак ни руски листови, а извјесни листови нијесу је ни регистрирали.

Сада послије великих побједа српских и бугарских петроградски листови објелодањују депеше измијењене тим поводом између два Владаоца, које прије нијесу објелодањиване.

Депеша Царева од 17. септембра гласи:

„Данас поводом навршене педесетогодишњице војне службе Вашег Краљевског Величанства, побуђен чувством искреног признања за услуге, учињене вашом земљом Русији славне г. 1877. када се на челу своје храбре војске Ваше Величанство борило поред мојих незаборавних Оца и Дједа, за тако драго обојим нашим народима дјело, и одајући дужно високој војној доблести Вашега Величанства, повјеравам Вам маршалски жезал Моје армије, у благодарну успомену братства по оружју Наших народа и у знак дубоког уважавања староме Нашем савезнику“.

Краљев одговор гласи:

„Живо тронут спомињањем Вашега Императорског Величанства о педесетогодишњици мојега ступања у драгунски пук руске гвардије августјешега Имена Царице возљубљене Супруге Ваше, ја од свега срца благодарим Вашему Величанству за ту милостиву пажњу. Вашему Величанству било је угодно истакнути знаменити дан мога војног дјеловања даривајући ми маршалски жезал и саопштајући ми ту радосну вијест изразима, који ме преиспуњавају гордошћу; не могу ријечима изразити сву моју радост и моје дубоко признање за ту високу част, коју дијели и моја армија и која ће несумњиво произвести дубоки утисак у мојој земљи. Спомињући вријеме, када сам под Плевном имао срећу командовати царском војском, сјајна својства које сам имао случаја не једном цијенити, и којима сам се дивио, остаће ми за вазда драги, и браство по оружју, запечаћено на бојном пољу, за нас је тим драгоцјеније, што напомиње мојим војницима њихово бојно крштење пред очима Императора Александра II, незаборавног августјешега Ђеда Вашега Величанства, којему ћу ја вјечно хранити благодарну успомену и дубоку љубав Још једном изражавајући Вашему Величанству најтоплија чувства благодарности, молим Ваше Величанство да прими увјерење о мојим нарсрдачнијим чувствима и све моје оданости.“

Поводом објелодањења ових депеша „Новоје Времја“ вели:

„Руски народ ће прочитати данас телеграм Господара Императора румуњском Монарху и одговор Краља Карла с чуством дубоког задовољства. Старе везе тврђене општим напорима, општим идејама, општим страдањем, заједно пролиненом крвљу, нијесу се прекинуле. Краљ Карло је напоменуо, када је он био под Плевном на челу не само румуњске него руске војске. Браство по оружју, запечаћено на бојном пољу, тврђе је од сродног браства. То свједочи топли одговор румуњског Монарха рускоме Цару

Свјетли луч сонца в непогоду“.

Овим је „Н. Времја“ доста рекло.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Чеси за нас. Из Прага нам јављају: Чешки народ прати одушевљено ратне догађаје на Балкану. Он је прихватио рат, који је почела јуначка Црна Гора, са неописаним одушевљењем. Сваки непрестано жели да би Црна Гора добила оно што њој треба. Новине, које долазе из Црне Горе и говоре о јунаштву црногорском на Дечићу, Тузима, Бјелопољу, Беранима, около Гусиња и Плава као и о биткама на југу према Скадру, очекују се с нестрпљењем.

Узвишени владар Црне Горе, најславнији син Славије, предмет је искреног обожавања. —

Кад су стигле вијести о првим бојевима одмах је намјера била да Чеси, у колико могуће, прискоче у помоћ Црној Гори.

На проглас Словенског Клуба у Прагу, коме на челу стоји познати пријатељ Црне Горе г. др. Вратислав Черни, образовао се у Прагу „Љекарски помоћни комитет“ са проф. др. О. Кукула на челу

И данас већ можемо јавити да у 2 дана креће *прво помоћно одјељење чешко за Црногорски Црвени Крст* са 6 љекара 15 помоћника и другог особља, укупно 50 људи са 100 кревета и потпуном болничком спремом. На челу овог одјељења налази се I асистент прашке хируршке клинике др. Ем. Рихлик.

(Они су већ стигли данас на Цетиње.)

Црвени Крст у Б. Пољу. Јављају нам из *Бијелог Поља*:

Одушевљени надом на слободнији и напреднији живот, Турци и Срби, општом слободом и спасом испод вјечитог угњетавања, као и снажним пожртвовањем наше храбре војске, првога дана, похитали су дати израза својих захвалних осјећаја, пружајући потпорну руку рањеним ослободиоцима.

Жене и дјевојке шиле су бијело рубље: гаће, кошуље и креветне чаршаве, док су се грађани са г. попом Цвјетком Поповићем, митрополитским намјесником, на челу старали да рањеним створе добре постеље. Данас у овом хипотичком времену, у времену разграђивања, захваљујући прегаоштву грађанства бјелопољског, можемо рећи, са својих двадесет скромних, али и чистих постеља, да имамо доста добро уређену болницу. Али се на томе није заустависло прегаоштво наших грађана; одмах истовремено одржан је скуп грађана, обе вјере, који је са одушевљењем и кличући да живи Н. В. Краљ Господар, основало друштво Краљ. Црногорског Црвеног Крста, у које се већ првог дана на самом скупу уписало 164 чланова и 13 чланица. Прилога је пало преко 1200 перпера, а избор чаништва извршен је по предлогу присутних акламацијом; изабрани су највиђенији грађани У управни одбор ушла су: г.г. за председника Нико Обрадовић, за потпредника Зећир-ага Дервовић, за чланове: Андро Јованчевић, Алекса Мораковац Филип Вуковичић, Смаил-ага Никшић, Хаџи Ђул-ага Мартиновић, поп Милан Начић, Смајил Музуровић, Мушир Кучевић, Андрија Станић, Ариф Никшић; у надзорни одбор: за предсјеника Јусуф Делевић, муфтија, за потпредсједника Алекса Басекић, за чланове Хасан ага Идриговић, Авди бег Заповић, Ђорђе Нешевић и Лазар Х. Јанковић. За благајника изабран је Андрија Станић, члан управног одбора, а за привременог дјеловођу Вл. Новосел, наставник.

Црвени Крст. Чим је изашао позив Друштва Црногорског Црвеног Крста за скупљање прилога, Друштво је примило ове прилоге:

У перперима:

Мина Симон, Цетиње 5, Ема Штарк, Цетиње 5, Марта Ропер, Цетиње 5, Паоло Маркони, Цетиње 3, Вилхелм Обст, Цетиње, 5, Милан Пачок, Цетиње 2, Х. — Цетиње 2, Царско-Руско Посланство, Цетиње 100, проф. Мирко М. Меденица предао Н. Високопреосвешт. Митрополиту Митрофану прилог од Надежде Викторине трофице и сина Александра Сергија грофа Толстој 7527 (руб. 3000); Мјесто Колин, Чешка 100. Божо и Аделе Грачић, Дубровник 100, Димитрије Бубало, Дубровник 100, Н. Високопреосв. Митрополит Петар Зимонић, Мостар 400, Др. Александар Роко, Мислибожице (Моравска) 10, Рудолф Пајкс и друг. Кентрец 5, И. О. Власака, Руднице на Елби 100, Симо Ст. Самарџић, (Кривошије) Грахово 50, Канцеларија Др. Н Бендика преко Д-ра Аутенгрубера, Будјеовица (Чешка) 6, Буде Будисављевић, вел. жупан и синови, Загреб 200, Ана Сплихалне, Моностин (Чешка) 7, Персонал ц. к окруж. суда, Плажице (Чешка) 7·40 Еуген Рабас, ђак у Доњи Кунице, (Моравска) 4·40, Моравски „Соко“ Оломуц, 47·75, Ловро Хумер, Јесеница, (Краньска) 10, Плискавац Роман, Бакар 50, Божица удов. Широла, Удовичић, Бакар 100, Др. Федор Таимер адвокат, Боксанканна 100, Шпиро Квекић, Трст 100, Опћина, Шибеник 1000, Матео Додмасеј, Задар 10.

Приватни огласи

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом губитка мога никада непрежаљеног брата

Радоње Н. Бакића

који се послије кратке болести, од случајно добивене ране, пресели у вјечност 11 септембра текуће год., у 30 години свога живота.

Сматрам за дужност овим путем благодарити свима пријатељима и познаницима, који ми лично изјавише своје саучешће и тиме ми тугу у велико ублажише.

Особита благодарност: г.г. Николи Клисићу, Јанку Рогановићу, Марку Јововићу, Јанку Кривокапићу, Николи Пејовићу, Мату Татару, Миру Дурутовићу, Крсту Рогановићу, Томи Делићу, Илији Тодоровићу, Ђуру Косановићу, Луки Пејовићу, Благоти Пејовићу, Митру Пејовићу, Бају Биговићу, Саву Стевовићу, Нишу Контићу, Радовану Пејовићу и Маријану Радевићу, који не жалише трошка ни труда, те покојника братски сахранише и до вјечне куће испратише.

Буенос Аирес, 20. септембра 1912.

Ожалошћени брат:

П. п. бр. 879, 1,2 **Радоје Н. Бакић.**

Штампа Кр. П. Државне Штампарије